

# UITGEH

~ D

## DE INTENTIONARIUS

### 1. Uw functie is niet meteen de meest bekende?

Ze past in het rijtje van de ostiarius, de vestiarius en de hebdomadarius. Geen buitenstaander weet wat die functies inhouden, terwijl het toch over de normaalste zaken van de kloosterwereld gaat. Wie midden in een abdijliturgie gedropt wordt, vraagt zich af wie 'de lakens uitdeelt'. Nou, dat is de hebdomadarius, al is hij dan slechts één week van dienst en hoort hij vooral ook de tekens van een andere functionaris – de ceremoniarius – goed te interpreteren. Dat elke monnik – van hoog tot laag – zo netjes in het pak of in het liturgische gewaad zit, is dan weer de bron van een volgende verbazing. Maar als ik vertel dat de vestiarius, samen met de sacrista, erop heeft toegezien dat de kovel, het habijt of het parament de monnik 'maken', hoef je je nergens meer over te verwonderen. En wat de ostiarius verricht – een deur openen of sluiten waar zoiets hoort te gebeuren – is wat het denkbeeldige belletje in je oren doet als je plots een inval krijgt of juist beseft dat je je vlug uit de voeten moet maken.

Wie ondanks al die strenge regelingen ook zelf nog iets in de pap te brokkelen wil, kan bij mij terecht. Al zal ik toch waarschuwen: iets naar je hand zetten kan je niet, maar je kunt er wel de intentie toe hebben. En er iets voor afstaan. Dat laatste helpt om te geloven dat het een verschil maakt als je de intentie bewust beleeft. In mensentaal en dus onverstaanbaar voor de goddelijke instantie die echt 'de touwtjes in handen' heeft: bij de intentionarius kun je – vergeef me de lapidaire uitdrukking – 'missen bestellen', stipendia doneren of gewoon de verzekering krijgen dat de kloostergemeenschap jouw verzuchtingen in haar officie verwelkomt.



© foto: Ton van der Wal

Kloosterlingen bekijken de wereld door de bril van hun ambt of functie. Dat zorgt voor diepzinnige – soms ook grappige – antwoorden op eenvoudige vragen. In *Uitgehoord* bericht een anonieme auteur over de mooiste denkbare reacties, nadat hij zijn licht opstak bij ambtgenoten in abdijen en priorijen.

2. *U moet een groot theoloog zijn om zoiets als ‘geef en je zult krijgen’ aanvaardbaar te maken in de kritische kerk van vandaag?*

Je zou ook kunnen zeggen dat ik donateurs van intenties tot het gilde der theologen verhef door hun geldelijke bijdrage te aanvaarden. Mensen die enkele euro's geven opdat wij hen of hun vrienden, vaak ook overleden familieleden, in onze gebeden zouden gedenken, munten uit door de eenvoud waarmee ze geloven dat hun schamele offertje opgenomen is in het grote, onbetaalbare offer van de Heer, dat eens en voorgoed gebeurde. Ik ken niet veel theologen die dit mysterie op een meer zichtbare en existentiële wijze gestalte geven in hun doen en laten.

Zei Jezus ook niet dat eenvoudigen de geheimen doorgronden? Waarom zou ik een simpele blijk van geloof dan afwijzen en het geld weigeren? Je verhoogt er het risico mee dat ‘doordouwers’ weer gaan ‘pesjonkelen’ – dat is: aflaten verdienen door gratis rond de kerk te hotsen – terwijl wij geen hosties en kaarsen meer kunnen kopen omdat het laatje leeg is.

3. *Om een ideaal rolmodel onder de theologen te vinden, zult u dus lang op zoek geweest zijn?*

Mijn rolmodel is geen theoloog, maar een wijsgeer: de taalfilosoof Ludwig Wittgenstein die op een subtiele manier zijn stempel drukte op het neobehaviorisme. Wittgenstein vroeg zich af wat er overblijft als je het waarneembare feit dat de arm omhooggaat, aftrekt van het hele proces dat in werking treedt als iemand zijn arm omhoog tilt. Het antwoord is: de intentie voor en tijdens de handeling – dat wat doorgaans in stilzwijgen is gehuld. Met een beetje filosofische *goodwill* zou je dus het geloof ook kunnen omschrijven als de intentionele toestand die de goede daad begeleidt. Toegegeven, daarvoor hoef je niet te betalen, maar mensen zijn nu eenmaal rare wezens: waarover ze niet kunnen spreken, daarvoor willen ze wel graag wat geld neertellen, opdat het ook voor henzelf bestaansrecht zou hebben.

4. *Heeft uw voorganger u die moeilijke theorieën ingelepeld?*

Bijlange niet. Mijn voorganger leerde mij dingen waarvan je echt een punt-hoofd krijgt. “De boekhouding van de hemel”, noemde hij dat. Ik diende te opereren als een accountant. Een tijdlang hield ik dat vol: tabellen opstellen met rijen die de namen droegen van de priesters, en kolommen die de data vertegenwoordigden. En dan maar kruisjes, bolletjes en streepjes zetten, in allerlei kleurtjes die correspondeerden met een handvol singuliere misintenties, een paar dertigste gregoriaanse en een stuk of wat ‘eeuwige intenties’, zeg maar de jokers van het heilige spel. Het werd één gigantische knoeiboel, te meer daar ik om de haverklap zogenaamde ‘rechthebbenden’ vergat, waarover de constituties melding doen: monniken die hun naamfeest vieren, overledenen uit bevriende kloosters, *etcetera*. Om nog maar te zwijgen over die ellendige verschuivingen tengevolge van onverwachte absenties van concelebranten, of die keren dat een collega zijn eigen lijstje van intenties afwerkte.



## **'De boekhouding van de hemel – neen, daar begin ik niet aan!'**

Mijn leermeester had geen oren naar mijn klacht. “Wees blij dat onze kloosterkerk geen parochiekerk is,” zei hij, “want dan zou je nog eens rekening moeten houden met grote lijken, kleine lijken en halve lijken, al naargelang de nabestaanden het tarief kiezen voor de uitvaartdienst.” Maar alle andere medebroeders trokken hun schouders op. “We weten toch zelf wel voor wie of wat we bidden”, lachten ze. “En als dat niet zo is, dan rekenen we op de Boekhouder hierboven.” Je moet inderdaad een halvegare zijn om daar niet op te vertrouwen. *By the way*, in het hiernamaals vallen nooit lijken uit de kast, noch grote, noch kleine.

### **5. Dus gaat u andere dingen onderwijzen als uw opvolger zich aandient?**

Waarom zou ik? Ik leer met veel plezier wat mij werd geleerd. Hij mag zelf ontdekken dat geen sterveling weet hoe de Allerhoogste met zijn genade omspringt. Blijft hij toch morren, dan beveel ik hem het intentieboek aan, dat achterin de kerk ligt. Lectuur die van hem een dankbare mens zal maken, vol goede intenties.

### **6. Hilarische toestanden zal een intentionarius wel niet meemaken?**

Toch wel. Ik herinner me dat ik boos werd op een medebroeder die zich *in natura* liet betalen voor zijn intenties. Hij gaf me lik op stuk. “Jij moet met je geld een omweg doen langs de cellerier, vooraleer wij ons bidgerief bekomen. Maar ik kan wierookoffers brengen wanneer ik dat maar wil.” Hij liet zich tabak in de handen stoppen. Ach, ik kan hem geen ongelijk geven: een intentie is een aalmoes, wat betekent dat de beste intentionarius een behoeftige is, al of niet behept met dagelijkse zonden waarvoor je liever niet bij de econoom aanklopt.

### **7. U zult voorzeker geen ambities koesteren om abt te worden?**

Goed geraden. Een abt kan geen klooster runnen als hij zich tevreden stelt met goede intenties.

**Reacties op de inhoud van deze rubriek zijn welkom op [redactie@dekoel.org](mailto:redactie@dekoel.org).**

In de januari-editie wordt de ‘wasbroeder’ uitgehoord. De *anonymus* van **Uitgehoord** legt zijn oor te luisteren bij hen die het lef hebben om voor één keer de vuile was buiten te hangen.